

ACTIVITIES OF RUSSIAN OIL COMPANY LUKOIL IN UZBEKISTAN

Nilufar Pulatovna Esanova

Senior Lecturer, Economics and Pedagogical University.

Abstract:

Lukoil has invested billions of dollars in its projects in Uzbekistan, and a significant part of the gas produced is exported. At the same time, the company also contributes to social projects, charity work and infrastructure development.

Keywords: LUKOIL, investor, Khauzak, Hisor and Kandym, Uzbekistan, Operating, Company, oil and gas, Khauzak-Shadi, Northern Shadi, Kuvachi Olot GKTI.

ROSSIYANING LUKOYL NEFT KOMPANIYASINING O'ZBEKISTONDAGI FAOLIYATI

Nilufar Pulatovna Esanova

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti.

Katta o'qituvchisi

Annotatsiya:

Lukoil O'zbekistondagi loyihalariga milliardlab dollar investitsiya kiritgan bo'lib, qazib olingan gazning katta qismi eksport qilinadi. Shu bilan birga, kompaniya ijtimoiy loyihalar, xayriya ishlari va infratuzilmani rivojlantirishga ham hissa qo'shadi.

Kalit so'zlar: LUKOYL, investor, Xauzak, Hisor va Qandim, Uzbekistan, Operating, Company, neft va gaz, Xauzak-Shodi, Shimoliy Shodi, Quvachi Olot GKTI.

O'zbekiston Respublikasi "LUKOYL" XAJ faoliyatining eng muhim mintaqalaridan biri sanaladi. Ortda qolgan 20 yil davomida LUKOYL mintaqadagi ishtirokini izchil oshirib, bugungi kunda mamlakatdagi eng yirik investorlardan biriga aylandi. Kompaniya jami bo'lib 10 milliard dollardan ortiq

mablag'ni moliyalashtirdi, investitsiya xarajatlarining umumiy hajmi 7,5 milliard dollardan oshdi.

O'tgan yillar mobaynida "LUKOYL" gaz konlarini o'zlashtirishdan tortib O'zbekistondagi eng yirik neft va gaz obyektlarini ishga tushirishgacha bo'lgan uzoq yo'lni bosib o'tib, mamlakatimizda yirik sarmoyaviy loyihalarni muvaffaqiyatli tarzda amalga oshirib kelmoqda. Xauzak , Hisor va Qandimda noyob, yuqori texnologiyali loyihalar amalga oshirildi, konlar va ishlab chiqarish markazlari o'zlashtirildi. Cho'l va tog'li hududlardagi obyektlarning barcha infratuzilmasi noldan barpo etildi, mamlakat gaz transporti tizimining geografiyasi kengaytirilib, yuzlab kilometr quvurlar tortildi. LUKOYLning O'zbekiston Respublikasidagi eng yirik loyihasi Qandim gazni qayta ishlash majmuasi bo'lib, uning quvvati 8,1 mlrd. m gaz, umumiy sarmoyasi 3,5 mlrdni tashkil qiladi. Qandim majmuasi Markaziy Osiyodagi eng yangi texnologiyalarga ega gazni qayta ishlovchi yirik korxonalaridan biriga aylandi. "LUKOYL" tomonidan qayta ishlanadigan gaz eng yuqori xalqaro standartlarga javob beradi. 2024-yil 1-iyun holatiga ko'ra, "LUKOYL" kompaniyasi tomonidan O'zbekistonda to'plangan gaz qazib olish hajmi allaqachon 134,4 milliard kub metrga yetgan.

Qandim gazni qayta ishlash majmuasi 2004-yil 9-iyulda O'zbekistondagi LUKOYL loyihalari operatori bo'lgan "LUKOYL Uzbekistan Operating Company" MChJ tashkil etildi.

Respublika va "LUKOYL" kompaniyasining o'zaro manfaatli hamkorligi tufayli O'zbekistonda uglevodorod resurslarini ishlab chiqarish va ulardan foydalanish samaradorligi oshdi, borish qiyin bo'lgan hududlarda gaz qazib olinib, qayta ishlanmoqda.

"Lukoyl" kompaniyating O'zbekistondagi loyihalari

Xauzak-Shodi va Quvachi-Olot

Asosiy omillar:

Ishlab chiqarish boshlanishi:

2007- yil noyabr Xauzak uchastkasida ,

2011-yil noyabr G'arbiy Shodi uchastkasida,

2015- yil may Shimoliy Shodi uchastkasida,

2015- yil may Quvachi -Olot konida

Investitsiyalar – **2,9** milliard dollar.

Jami ishlab chiqarish – **53,2** kub metr. m gaz

Nominal quvvat:

Xauzak-Shodi gazni qayta ishlash zavodi –yiliga **4,0** mlrd. m gaz,

Shimoliy Shodi gazni tozalash inshooti –yiliga **2,2** mlrd. m gaz,

Quvachi Olot GKTI - yiliga **1,5** milliard kub metr. m gaz.

Loyihaning birinchi ishga tushirilgan joyi – Buxoro viloyatidagi Xauzak-Shodi gaz konida burg‘ulash ishlari 2006-yilning yozida boshlangan. Ish boshlanganidan bir yil o‘tgach, 2007-yil 6-noyabrda Xauzak konida uzluksiz gaz qazib olish boshlandi. Bu sana "Erta gaz - Xauzak" loyihasining yakunlanishini belgilab berdi. Oradan roppa-rosa bir yil o‘tib, yiliga 3 milliard m. kub metr gaz qazib olish ko‘rsatkichiga erishildi.

Xauzak-Shodi. Siqish kompressor stansiyasi 2011-yil noyabr oyida shada uchastkasining g‘arbiy qismidagi birinchi ishga tushirish kompleksi foydalanishga topshirildi va G‘arbiy Shodi uchastkasida gaz qazib olish boshlandi, bu esa gaz qazib olish darajasini yiliga 4 milliard kub metrga oshirdi va Xauzak-Shodining loyihaviy yukiga erishish imkonini berdi.

2014-yil oxirida Xauzak uchastkasida O‘zbekistonda o‘xshashi bo‘lmagan siqish kompressor stansiyasining ishga tushirilishi “LUKOYL” ishlab chiqarish faoliyatidagi muhim voqea bo‘ldi. Uning ishga tushirilishi gazni dastlabki tozalash inshootini rekonstruksiya qilish bilan birga konda gaz qazib olish darajasini 20 foizga oshirdi.

Quvachi-Olot GKTI Quvachi-Olot konini o‘zlashtirish alohida “Qandim erta gaz” loyihasi bo‘yicha amalga oshirilgan bo‘lib, uni amalga oshirish jarayonida Quvachi-Olot konini va Shimoliy Shodi uchastkasini birgalikda o‘zlashtirish ishlari olib borilgan.

Qandimning erta gazi 2015-yil iyun oyida “Qandimning erta gazi” loyihasi doirasida Buxoro viloyatidagi Quvachi-Olot konida va Dengizko‘l konining Shimoliy Shodi uchastkasida ikkita gazni qayta ishlash qurilmasi ishga tushirildi. Yiliga umumiy quvvati 3,7 milliard kub metr gaz ishlab chiqarish quvvatiga ega qurilmalar 34 ta quduqdan tabiiy gaz oladi. Yangi obyektlarning ishga tushirilishi “LUKOYL” kompaniyasiga O‘zbekistonda qazib olinadigan gaz hajmini sezilarli darajada oshirish va Muborak gazni qayta ishlash zavodining ishlab chiqarish quvvatlaridan to‘liq foydalanish imkonini berdi.

HISOR Hisor konlari guruhini o‘zlashtirish 2007-yil aprel oyida 36 yil muddatga imzolangan Janubiy-G‘arbiy Hisor va Ustyurt viloyatidagi konlar bo‘yicha mahsulot taqsimoti to‘g‘risidagi shartnomaga muvofiq “LUKOYL” kompaniyasi

tomonidan boshlab berilgan. 2008-yil mart oyida LUKOYL Janubiy-G'arbiy Hisor loyihasiga kirdi, u yerda burg'ulash va quduqlarni o'zlashtirish, gazni tayyorlash va tozalash bo'yicha ishlab chiqarish obyektlarini, quvurlar tarmog'ini qurish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirildi.

Asosiy ko'rsatkichlar:

Ishlab chiqarish boshlanishi:

2011-yil 28 dekabr – Jarquduq uchastkasida,

2017-yil 29 mart – Gumbuloq uchastkasida,

2017-yil 21 iyul - Odamtosh konida,

Investitsiyalar – **1,6** milliard dollar.

Umumiy ishlab chiqarish – **36,9** kub metr. m gaz

Nominal quvvat:

Jarquduq GKTI – yiliga **4,4** mlrd kub metr.m gaz,

Odamtosh GOTQ – yiliga **1,8** mlrd kub metr.m gaz,

Hisor. Jarquduq GKTI

2011-yil oxirida Gumbuloq-Jarquduq-Yangi Qizilcha konida erta gaz qazib olindi.

2012-yilda konda ishlab chiqarish reja qilingan ko'rsatkichga yetdi

2017-yil sentabr O'zbekiston gaz qazib chiqarish sanoatida muhim voqea ro'y berdi. Hisorda nominal quvvati yiliga 4,4 milliard kub metr bo'lgan integratsiyalashgan gazni kompleks tayyorlash inshooti (Jarquduq GKTI) va Gazni oldindan tozalash qurilmasi (GOTQ Odamtosh), shuningdek, oltita gaz yig'ish punkti ishga tushirildi. Obyektlarning ishga tushirilishi Hisor konlar guruhida gaz qazib olishni loyihala darajasiga olib chiqish imkonini berdi.

QANDIM KONLARI GURUHI

Asosiy ko'rsatkichlar:

Ishlab chiqarish boshlanishi: 2017-yil 20-oktyabr,

Investitsiyalar – **5,2** milliard dollar.

Umumiy ishlab chiqarish – **44,3** kub metr.m gaz

Nominal quvvati – **8,1** mlrd kub metr. m

Mahsulotni taqsimlash to'g'risidagi bitim doirasida LUKOYL Qandim-G'arbiy Xoji-Xoji va Oqqum-Parsanko'l konlarini o'z ichiga olgan Qandim gaz-kondensat konlari guruhida o'zlashtirish va qayta ishlash ishlarini olib boradi

Markaziy Osiyo gaz sanoatidagi eng yirik obyektlardan biri bu Lukoyl tomonidan qurilgan zamonaviy muhandislik va transport infratuzilmasini yaratgan noyob Qandim gazni qayta ishlash majmuasi alohida e'tiborga loyiqdir. Yiliga 8,1 milliard kub metr gaz ishlab chiqarish quvvatiga ega majmua Qandim konlar guruhidan gaz ishlab chiqarish, barqaror gaz kondensati va tovar oltingugurt ishlab chiqarishga mo'ljallangan.

KGPK ning ishga tushirilishi viloyat infratuzilmasini rivojlantirishga katta turtki berib, yangi ish o'rinlarini yaratish va zamonaviy ishlab chiqarishga yosh kadrlarni jalb qilish imkonini berdi.

Chakana savdo biznesi LUKOYL yoqilg'i quyish shoxobchalari tarmog'i dunyodagi eng yetakchi tarmoqlardan biri bo'lib, O'zbekiston Respublikasida ham faol tarzda rivoj topib bormoqda. Ilk yoqilg'i quyish shoxobchasi 2018-yilda Toshkentda ochilgan bo'lib, yoqilg'i sifatiga eng talabchan avtoullovchilar orasida mashhur. 2024-yil aprel oyida Toshkent shahri chekkasida eng yuqori zamonaviy talablarga javob beradigan yana ikkita stansiyaning tantanali ochilish marosimi bo'lib o'tdi.

LUKOYL O'zbekistonda o'zining yoqilg'i quyish shoxobchalari tarmog'ini rivojlantirib borish bilan birga hamkorlariga ham franchayzing asosida biznes qurish imkoniyatini ham taklif qilmoqda. O'zbekistonda yoqilg'i quyish shoxobchalari tarmog'ini boshqaruvchi "LUKOYL O'zneftmahsulot" MChJ allaqachon respublikaning turli hududlaridagi tadbirkorlar bilan birinchi franchayzing shartnomalarini imzolagan.

Ijtimoiy loyihalar 20 yil davomida "LUKOYL" ijtimoiy masalalarni hal etishga o'z hissasini qo'shib kelmoqda. Xususan, yangi ish o'rinlari yaratish hamda hududlarning ijtimoiy infratuzilmasi rivojlantirish bo'yicha ilg'or harakatlar, ta'lim, madaniyat, sport va sog'liqni saqlashni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xayriya loyihalari va boshqa ko'plab ijtimoiy sohalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha amalga oshirilayotgan xayriya loyihalari fikrimizning yaqqol dalilidir. Shuningdek, kompaniya tomonidan bir qator ijtimoiy obyektlar: rehabilitatsiya markazlari bilan bolalar bog'chalari barpo etilib, sport obyektlari, internatlar va maktablar obodonlashtirildi. Bi so'z bilan aytganda, "LUKOYL" O'zbekiston bolalarining sog'lom va har tomonlama barkamol bo'lib ulg'ayishiga o'z hissasini qo'shib kelmoqda. Kompaniya faoliyat ko'rsatayotgan hududlar, Qashqadaryo va

Buxoro viloyatlarida ijtimoiy loyihalarni amalga oshirish, yangi kadrlar tayyorlashni qo'llab-quvvatlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. LUKOYL xayriya loyihalarining aksariyati ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va g'amxo'rlikka muhtoj bolalarga ko'mak berishga qaratilgan. LUKOYL madaniyat va mumtoz musiqani rivojlantirish bo'yicha loyihalarni faol qo'llab-quvvatlaydi. Har yili Kompaniya homiyligida xayriya konsertlari, Davlat konservatoriyasi Alisher Navoiy nomidagi davlat akademik katta teatri tadbirlari, yosh iste'dodlar festivallari o'tkazib kelinmoqda.

ADABIYOTLAR:

1. Togaymurodov, J. K. (2024). A LOOK AT THE ZAKIROV DYNASTY. Web of Discoveries: Journal of Analysis and Inventions, 2(5), 152-156.
2. Togaymurodov, J. K. (2024). THE LEGACY LEFT BY BOTIR ZAKIROV. European Science Methodical Journal, 2(5), 186-191.
3. Togaymurodov, J. (2023). SOCIAL POTENTIAL OF RELIGIOUS TOLERANCE. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 11(5), 215-218.
4. Tog'aymurodov, J., & Toshtemirova, G. (2024, October). JAHON SIYOSATIDA GLOBALLASHUVNING O'RNI. In CONFERENCE ON THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN THE MODERN WORLD (Vol. 1, No. 9, pp. 9-11).
5. Togaymurodov, J., & Sharipova, S. (2024). SPIRITUALITY AS THE FOUNDATION OF HUMAN AND SOCIETAL CULTURE. Western European Journal of Historical Events and Social Science, 2(10), 70-73.
6. Togaymurodov, J., & Karimova, S. (2024). TASKS OF MAINTAINING RELIGIOUS TOLERANCE IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION. Web of Teachers: Inderscience Research, 2(11), 321-325.
7. Togaymurodov, J., & Toshtemirova, G. (2024). ISLAM AND ITS OPPOSITION FACTORS. Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research, 2(11), 151-154.
8. Togaymurodov, J., & Sharipova, S. (2024). INCREASED DEMAND FOR ALCOHOL AND SMOKING AMONG YOUTH. Western European Journal of Historical Events and Social Science, 2(11), 119-122

9. T.N. Yarboboyev, Odiljon Xayitov. "Neft va gaz uyumlarini izlash va qidirish metodlari"
- 10.Z. Salimov."Neft va gazni qayta ishlash jarayonlari va uskunalari" – muallif
- 11.Ахмедова, М. (2023). НОТЎЛИҚ ОИЛАДА ВОЯГА ЕТАЁТГАН БОЛАЛАРНИНГ ҲУҚУҚИЙ, ПСИХОЛОГИК ВА МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҲОЛАТЛАРИ ТАҲЛИЛИ. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, (I).
- 12.Murodova, S. Q. (2024). THE ACTIVITIES OF CHILDREN'S MUSIC AND ART SCHOOLS IN UZBEKISTAN. Web of Teachers: Inderscience Research, 2(10), 8-11.
- 13.TURSUNOV, X. (2024). VOHA SANOAT TARIXI BUNYODKORI, QASHQADARYO TARIXCHILARINING ZABARDAST VAKILI PROFESSOR OBOD JO‘RAQULOVNING ILMIIY MEROSI. UzMU xabarlari, 1(1.3), 4043-4043.
- 14.Tursunov, X. N. (2023). О ‘ZBEKISTONDA TARIXCHI MUTAXASSISLARNI TAYYORLASH JARAYONI TENDENSIYALARI. Экономика и социум, (4-2 (107)), 283-286.
- 15.Qoziboyevna, M. S. (2024). Development Of Folk Oral Creativity In The Kashkadarya Region. Pedagogical Cluster-Journal of Pedagogical Developments, 2(6), 1-6.
- 16.Qoziboyevna, M. S. (2024). INTERNATIONAL COOPERATION IN UZBEK CLASSICAL MUSIC IN RECENT YEARS. Web of Teachers: Inderscience Research, 2(6), 1-5.
- 17.Jomuradov, I. (2024). SOCIAL AND POLITICAL CONDITIONS IN THE DEVELOPMENT OF THE PHILOSOPHY OF THE NEW ERA. Web of Technology: Multidimensional Research Journal, 2(4), 42-49.
- 18.Jomuradov, I. (2024). IMMANUEL KANT'S PHILOSOPHICAL VIEWS ON EXISTENCE. Web of Teachers: Inderscience Research, 2(6), 82-91.
- 19.Jomuradov, I. (2024). IMAM ABU HAMID GHAZALI'S THOUGHTS ABOUT THE PERFECT MAN. Web of Technology: Multidimensional Research Journal, 2(6), 5-8.
- 20.Jomuradov, I. (2024). ERICH FROMM AND HIS CONCEPTION OF THE FREEMAN. European Science Methodical Journal, 2(6), 34-44.

21. Jomuradov, I. (2024). New Modern Western Philosophy (In the Example of K. Popper). Pedagogical Cluster-Journal of Pedagogical Developments, 2(4), 229-236.
22. Koziboyevna, M. S. (2024). DEVELOPMENT AND PROSPECTS OF UZBEK MUSIC IN RECENT YEARS. International journal of artificial intelligence, 4(04), 321-322.